

«Σχέσεις Γαλλίας- Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, από την ένταξη της Ελλάδας το 1981».

Οι σχέσεις Ελλάδας και Γαλλίας έχουν αναμφισβήτητο κεντρικό άξονα την ευρωπαϊκή ενοποίηση. Η Γαλλία, όπως είναι ευρύτερα γνωστό, περιέβαλλε με την εμπιστοσύνη της τον Κωνσταντίνο Καραμανλή όταν εκείνος ανέλαβε επικεφαλής της κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας τον Ιούλιο 1974. Δεν πρόκειται, όμως, για μία απλώς συμβολική κίνηση. Η πορεία εκδημοκρατισμού της χώρας αποτέλεσε μία εξαιρετικά δύσκολη και σύνθετη διαδικασία. Η επιτυχής ολοκλήρωση σε σύντομο διάστημα από τον Ιούλιο 1974 έως τον Ιούνιο 1975 (ψήφιση νέου Συντάγματος) υπό την καθοδήγηση του Καραμανλή πιθανώς να θεωρηθεί ως μία εύκολη υπόθεση από την σκοπιά του σύγχρονου πολίτη.

Όπως είναι γνωστό, ο Καραμανλής από το 1963 βρέθηκε στο Παρίσι. Είχε βιώσει τα δεινά της ελληνικής πολιτικής, την κρίση στις σχέσεις με τον βασιλικό θεσμό, τις επιθέσεις και την επιλογή της όξυνσης από την αντιπολίτευση, αλλά και την εμφάνιση ακραίων κύκλων, οι οποίοι υποδαύλισαν το ίδιο το κοινοβουλευτικό σύστημα.

Κατά το διάστημα της παραμονής του στο Παρίσι, ο Καραμανλής είχε την ευκαιρία να ζήσει εκ του σύνεγγυς την λειτουργία ενός σύγχρονου δημοκρατικού συστήματος. Ενός ημι-προεδρικού συστήματος, όπως το είχε διαμορφώσει ο εμβληματικός Charles de Gaulle. Ο οποίος είχε αντιληφθεί ότι οι κοινοβουλευτικές έριδες προκαλούσαν κυβερνητική αστάθεια. Η λύση ήταν ένας ισχυρός Πρόεδρος, με απευθείας εκλογή, ο οποίος θα ολοκλήρωνε την θητεία του ανεξάρτητα από την κοινοβουλευτική στήριξη και θα είχε την ευθύνη της υψηλής πολιτικής. Ταυτόχρονα, ο πρωθυπουργός (αυτή είναι η διαφορά με ένα προεδρικό σύστημα) θα αναλάμβανε τη διαχείριση των κυβερνητικών πολιτικών, άρα και την λογοδοσία στο κοινοβούλιο.

Δεν είναι τυχαίο, ότι ο Καραμανλής έζησε και την άνοδο του ριζοσπαστισμού στη Γαλλία, η οποία κορυφώθηκε με τα γεγονότα του Μάη 1968. Κατανόησε, δηλαδή, το κύμα αμφισβήτησης ορισμένων συμβατικών αξιών της Δυτικής Ευρώπης, οι οποίες αντικατόπτριζαν θεμελιώδεις αλλαγές στη δομή των μεταπολεμικών κοινωνιών. Παρατήρησε, ωστόσο, ότι αυτού του είδους οι κοινωνικές κρίσεις δεν είναι δυνατόν να τύχουν διαχείρισης

μέσω της καταστολής, ούτε να οδηγήσουν σε αμφισβήτηση του κοινοβουλευτισμού.

Νομίζω ότι τα θεσμικά πρότυπα και η αντίληψη των κοινωνικών καταστάσεων είχε σημαντική επίδραση στη σκέψη του Καραμανλή. Προέκρινε την οριστική επίλυση του πολιτειακού ζητήματος με το άψογο δημοψήφισμα. Ακολούθως, σχεδίασε το θεσμό του μη-εκτελεστικού Προέδρου σε ένα αβασίλευτο πλέον σύστημα (όπως η *République française*) με ενισχυμένες εξουσίες, οι οποίες θα απέτρεπαν μία πρόσκαιρη κοινοβουλευτική πλειοψηφία από το να αναιρέσουν θεμελιώδεις επιλογές του κράτους.

Ταυτόχρονα, η Γαλλία αποτέλεσε σημαντικό αρωγό του ελληνικού αιτήματος για ένταξη στην ΕΟΚ. Ο αείμνηστος Πρόεδρος Giscard d'Estaing υπεραμύνθηκε των ελληνικών θέσεων, όταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέφρασε αντιρρήσεις. Σας θυμίζω ότι για την Ελλάδα η πρόσδεση στην ευρωπαϊκή ενοποίηση αφορούσε κάτι περισσότερο από την οικονομική ωφέλεια στο πλαίσιο της Ενιαίας Αγοράς. Αφορούσε στη δημοκρατική σταθερότητα και την εθνική ασφάλεια.

Ως εταίροι πλέον στην ΕΟΚ Γαλλία και Ελλάδα διατήρησαν τους στενούς δεσμούς. Δεν είναι τυχαίο ότι Ανδρέας Παπανδρέου και François Mitterrand διατήρησαν πολύ στενή σχέση. Ο τελευταίος ως πρώτος σοσιαλιστής Πρόεδρος της Γαλλίας ενέπνευσε και την προεκλογική καμπάνια του ανερχόμενου Παπανδρέου, και ορισμένα από τα συνθήματα, όπως η «Αλλαγή» μεταφέρθηκαν αυτούσια. Νομίζω ότι παρόμοια ήταν η επίδραση και κατά την άσκηση των καθηκόντων, καθώς κανείς από τους δύο σοσιαλιστές ηγέτες δεν αμφισβήτησε τα θεμελιώδη των κρατών, παρά τις ριζοσπαστικές προεκλογικές εξαγγελίες.

Θα ήταν σκόπιμο, βεβαίως, ο Παπανδρέου να είχε ακολουθήσει τον ρεαλισμό του Mitterrand στην οικονομική πολιτική. Ο οποίος, έπειτα από ένα σύντομο πειραματισμό, ακολούθησε την πεπατημένη της οικονομικής πολιτικής άλλων κρατών-μελών, και δεν παρασύρθηκε σε ανώφελη τριτοκοσμική σοσιαλιστική κατεύθυνση.

Βεβαίως, η Ελλάδα στο πλαίσιο της ΕΕ διεύρυνε τις επαφές και τις σχέσεις της και με άλλα κράτη-μέλη. Αλλά, η εξέλιξη των γεγονότων

καταδεικνύει ότι ο πυρήνας των σχέσεων μεταξύ των δύο κρατών παραμένει ισχυρότερος έναντι οποιασδήποτε άλλης σχέσης σφυρηλατήσαμε με μεγάλες χώρες, όπως η Γερμανία, η Βρετανία.

Είναι χαρακτηριστική η κατανόηση και στήριξη που βρήκαμε από τρεις διαδοχικούς Προέδρους Sarkozy, Hollande και Macron. Είναι σημαντικό ότι Έλληνες πρωθυπουργοί προερχόμενοι από διαφορετικές παρατάξεις του κοινοβουλίου, αντελήφθησαν την στρατηγική σημασία της σχέσης αυτής και ομοθυμωσ και εμπράκτως επιδίωξαν τη διατήρηση και εμβάθυνσή της.

Η σχέση αυτή, λοιπόν, πρέπει να διατηρηθεί. Σε μία Ευρώπη η οποία δοκιμάζεται από τις διαδοχικές κρίσεις στην Ευρωζώνη, το μεταναστευτικό, το Brexit και την πανδημία, η Γαλλία ανοίγει τη συζήτηση για το μέλλον της Ευρώπης, και αποτελεί ένα σταθερό υπέρμαχο της ευρωπαϊκής συνοχής. Η συνεργασία των δύο πλευρών είναι σαφής και στο επίπεδο των ευρωπαϊκών θεσμών. Ιδιαίτερα στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο υπάρχει μακρά διαδρομή αυτής της σχέσης και συνεργασίας. Σήμερα μπορούμε μαζί να συλλογιστούμε τις νέες θεσμικές επιλογές, τους νέους φιλόδοξους στόχους των ευρωπαϊκών πολιτικών, να αντιμετωπίσουμε από κοινού τις προκλήσεις οι οποίες προκύπτουν σε ένα εξαιρετικά σύνθετο παγκόσμιο περιβάλλον.

Το ίδιο ισχύει για τις σχέσεις μας στο πλαίσιο του NATO. Ορθώς ο Πρόεδρος Macron έθεσε τον προβληματισμό του για τους στόχους του NATO στην σύγχρονη εποχή. Τη συζήτηση αυτή έχουμε κάθε λόγο να παρακολουθήσουμε με ενεργητικές παρεμβάσεις. Γιατί αυτό που συμβαίνει με τις αμφισβητήσεις εθνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων από την Τουρκία, πρέπει να τεθεί και στο πλαίσιο του NATO. Το πρόγραμμα συνεργασίας μεταξύ NATO και Ευρωπαϊκής Ένωσης με τους 74 στόχους που έχουν τεθεί, έχει δώσει την ευκαιρία μιας μεγαλύτερης συνεργασίας Γαλλίας Ελλάδος και στα πλαίσια του NATO περιλαμβανομένης της κοινοβουλευτικής συνέλευσης των μελών του.

Τα ζητήματα των ελληνο-τουρκικών σχέσεων, η κυριαρχική διάθεση της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο οφείλουν να ενταχθούν στο πλαίσιο των ευρω-τουρκικών σχέσεων. Αυτή την εθνική θέση, την υποστηρίζουν σταθερά οι Γάλλοι στα διακυβερνητικά όργανα.

Η Γαλλία θα εξακολουθήσει να έχει μία σημαντική πολιτική και πολιτιστική επιρροή στην Ελλάδα. Αυτό είναι αμοιβαίο και αμφίδρομο. Γιατί και η Ελλάδα ασκεί τη δική της διαχρονική επιρροή στην αντίληψη της Γαλλίας για την Μεσόγειο και την σημασία της διαχρονικής παρουσίας των Ελλήνων. Αυτό αποτυπώνεται άλλωστε και στο έργο του εξάιρετου Γάλλου Ιστορικού Fernand Braudel για τους πολιτισμούς της Μεσογείου.